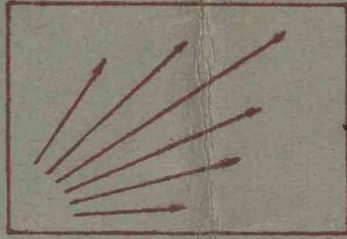

ORDU

Ordu İli Halkevi Dergisi

İÇİNDEKİLER

14 üncü Yıldönümünde	Yekta Karamustafa
Halkevleri	Namık Seniğ Mayda
Tarihî Eserler Yatağı Büben	Sıtkı Can
Danışık Oğulları	Mustafa Turna
Tamzara	Namık Seniğ Mayda
Ailedeki Geçimsizliklerin Çocuk Eğitimine Tesirleri	Halil Gürpınar
Sevgilim	Zeki Yağmurdereli
Bilmem	Zeki Yağmurdereli
Ünyeli Server	M. Sükûti Karaca
Halkevimizin Bir Yıllık Çalışması	* * *
Halk Şairiyiz	Murat Sükûti Karaca

Ordu İli Halkevi Dergisidir.

KONUŞMA :

14üncü Yıldönümünde

Yekta Karamustafa
Halkevi Başkanı

Büyük Türk ülkesinin bucak ve köylerine kadar yayılan ve Türk ruhunu ülkü ateşinin mukaddes alevile tutuşturan Halkeleri bugün 14 yaşındadır.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin halk için kurduğu bu eser (vatan-daki bütün entellektüel sınıfın, bütün ilerlemek isteyen unsurların müşterek malı ve müşterek vasıtası) dır.

Bu millî kültür yuvaları kafa, ruh ve beden itibarile köylü, kendli, Türk insanının hayat cevherindeki dinamizmaya hız verecek, geleceğe karşı daha cesur, daha atılgan olarak, çağdaş medeniyetin önüne kültürlü millet örneği halinde bizi çıkaracağına inanıyoruz.

Ülküsel ihtiraslarımızı bu inan kamçılayacak, daima daha iyiye, daha güzele doğru şuurlu ve ileri adımları bu inan attıracak ve milletçe kültürel yüceliğe bizi yine bu inan kavuşturacaktır.

Halk Partisinin, halk okulları olan bu çatıların altında Türk sesi, Türk sözü, Türk jesti, Türk sanatı ve Türk duygusunun sevimli, lirik, ahenkli ve olgun kaynaşmaları millî varlığımızı her alanda geliştirip, gürbüzleştirecektir. Kemalist rejimin evlâdı olan bu 14 yaşındaki delikanlıyı ruhumuzun bütün heyecanile kutluyalım, sevelim, büyütelim, geliştirelim...

HALKEVLERİ

İnkilâp, geri müesseseleri silip süpürdü. Yeni kurarken, "geri", "yi" ve "kö-tü", "yü" birer birer temizledik. Hilâfet, saltanat, medreseler, şer'i mahkemeler, peçe, çarşaf, tekkeler, arap barfleri, fes, bir daha dirilmemek üzere, tarihe karışmıştır. Bu tahrip en iyi bir inşa hazırlığıydı. Onlar bakı kaldıkça, yapının kıymeti olmayacaktı.

Tarihe yeni bir millet olarak doğmanın tam ve şuurlu idraki ve mesuliyeti içinde çalışırken, dikkat edeceğimiz en mühim nokta, eserimizde ve düşüncemizde millî duyguyu temsil edebilmiş olmaktır. Kurduğumuz yeni müesseseler, millî varlıkla intibak edemezlerse, beklenen netice alınamıyacaktı. Bu noktadaki ihmali neye malolduğunu biliyorduk. Tarih bize halka inmemiş, onun içine girmemiş, her hareketin nasıl fenaya mahkûm olduğunu bir çok misallerle gösteriyordu. Yeni, halka verdiği nisbette ona yakın ve ondan doğma olmalıydı. 932 şubatında kurulan Halkevleri, halka yakın ve adı üstünde, halktan doğmadır.

Halkevleri, millî birliğin mihrakı ve millî kültürün ocağıdır. Millî birlik ve millî kültür.. Birbirinden bölünmez iki

varlık. Biri millet topluluğunu, diğeri o milletin yaşaması için dayanacağı en büyük kuvveti gösteriyor. Birliksiz ve kültürsüz topluluğa, millet, diyebiliyor muyuz?

Halkevleri, hiç bir içtimai seviye gözetmeden, herkesin elele verdiği mukaddes yuvadır. 12 milyon nüfus köylerde yaşayan bir millete, kültür ve inkilâp hocalığı yapmak, tarihi ihmâllerin her türlü cereyan ve tehlikeye maruz bıraktığı ve atalete sevk ettiği millî bünyeyi yeni bir imanla canlandırmak, okullar dışında kalan bütün bir kütleyi okutup öğretmek, asırlarca birbirinden uzak yaşamış zümreleri köylüsüyle, şehirlisiyle, birbirine kaynaştırmak, ve bilhassa muasır medeniyeti yaratan ve kuran bilgiyi öz varlığımızla kaynaştırarak, millî kültürümüzü yaratmak, Halkevlerimizden beklenen ilk vazifelerdi.

Bu vazifeyi başarmışlardır. 14 senelik kısa tarihleri içinde, cemiyet ve fikir hayatımızda oynadıkları büyük rol, üzerlerindeki hassasiyetimizi ve titizliğimizi tekzip etmeyecek eb'atta ve azamette olmuştur.

Yıldönümlerini içten kutluyoruz.

Namık Seniî Mayda

Ordu'dan araştırmalar:

Tarihî Eserler Yatağı Büben

Yazan: *Sıtkı Can*

Ordu İli, coğrafi mevkiinin önemi, topraklarının verimli oluşu bakımından bir çok ulusların konakladıkları bir yurt parçası olmuştur. Batısında Katyora (Bozukkale), Yazon (Yason) Pont Palemonyom (Bolaman), Side (Fatsa); güneyinde Milas (Mesudiye); güneydoğusunda Bayramlı (Eskipazar)... gibi bölgelerde hâlâ ayakta duran yıkılar, uygarlık izleri; bu toprakların tekin olmadığını, buralarda Türk ve yabancı bir takım ulusların gelip yerleştiklerini göstermektedir. İşte Büben köyü de bunlardan biri ve belki en önemlisidir.

Bu yıl okulların büyük azatında İl merkezine bağlı ikinci bölgenin buğday yazımına çıkmıştım. On beş gün devam eden bu görev benim için, aynı zamanda, bir tetkik gezisi olmuştur. Bübeni bu arada tanıdım. İlimizin biricik ve ünlü şairi Tifli'nin (1) bu benzersiz köyü bana, nakışları göz alıcı bir halı üzerine dizlerini bükerek güneşe doğru yere uzanmış bir dilber gibi göründü. Ayakları dibinde Tepeibâlâ ona yalvarır gibi. Sağında Durna suyu, solunda Melet ırmağı, kollarıdır. Güzel başı, Gövömer'e dayalı. Bu köy ona sanki bir yastık. Ne varsa bu başta... Ayakta duran anıtlar, yede yatan işlemeli sütunlar, sekiz on kişinin girip barınabileceği taş odacıklar... bu bölümde, bu bölgede...

Şair Tifli'nin torunu Halit Savaşkanla geziyorum. Turna suyu karşımızda. Kâh durgun, kâh çağlayan şeklinde kayalıklar arasından akıp gidiyor. İnilti, feryat, kükreymiye benziyen

(1) Ordu Halkevi yayımının ilkidir. Yazan: Sıtkı Can.

şarkısı dağlarda yankı halinde. Durna suyu buranın sesidir.

Dar bir geçit öründe duruyoruz. Önümüzde kocaman bir kaya var. Halit Savaşkan bana soruyor:

Bu taş parçasında bir üstünlük görüyor musun?

Hayır, diyorum. Yarım sola dönüp beş altı adım yürümüşük. Kayanın toprağa yakın tam ortasında bir insanın kolaylıkla girebileceği küçük bir pencere var. Hayretle içeri bakıyorum. Düz bir taban. Bir metre yüksekliğinde kubbemsi bir tavan. Üç dört kişinin boylu boyunca uzanıp yatabileceği geniş bir yer. Düşünüyorum: Buraya usta bir el değmiş...

Yolumuza devam ediyoruz: 50—60 metre ilerimizde piramit biçiminde, oldukça büyük, yine bir kaya parçası. Alt tarafı uçuruma, üst kısmı; yatık bir tarlaya bakan bu sivri, tabii kule karşısında daha derin şaşkınlık duyuyordum. Bunun da tam ortasında, yerden oldukça yüksekte, iki gözlü düzgün bir penceresi var. Ta uzakları görebilecek durumda. Halit Savaşkan'a soruyorum: İçeri giremez miyiz?

Cevap veriyor:

Ben de senin gibimerak etmiştim. Yedi sekiz yıl önce büyük bir iskele yaparak bu pencereden girdim. İçersi oldukça geniş. Sekiz on kişiyi barındırır. Şimdi iskele bulmak veya çabucak yapmak kolay olmayacak.

Buradan da ayrılıyor. İçimde susamış insanların giderilmemiş yanıklığı var. Şair Tifli'nin oğlu - oldukça yaş-

Devamı sayfa 8 de

Danışment Oğulları ve Kayseri'de Danışmentlilere ait Eserler

Yazan: Mustafa Turna

—Geçen sayılarımızdan devam—

A— Ulu Cami:

Kayserinin ortasında ve kapalı çarşı-
nın bitişiğinde olan camiye halk arasın-
da Ulu Cami adı verilmektedir. Elimiz-
deki vesikalara nazaran Cami'n Danış-
ment Hükümdarlarından Mehmet'e ait
olduğu anlaşıyor. Bir çok kimseler bu
esere Sultan Camii adını vermektedir-
ler. (602 Hi. de) yılında Sultan Kıya-
seddin Keyhusrev tarafından, ikinci cu-
lus senesinde tamir edilen bu camii'n
üzerine bir de kitabe konulmuştur. Ha-
len mevcut olan bu kitabenin metni şöy-
ledir:

- 1) Fi Eyyamı-Al-Sultan-ı Muazzam (1)
- 2) Keyhusrev bin kılıçaslan İzzi Na-
sara
- 3) Amere-hu Muzaffer-Al-Din Mahmut
bin Yagıbasan fi senete isneyn ve tisma-
iye (602) (2)

Bu kitabeye nazaran cami Yagıba-
san tarafından yaptırılmıştır. Kitabe son-
radan konulduğu için yanlış olması muh-
temeldir. İsmail Hakkı Uzunçarşılı Sivas
şehri adındaki eserinde Mehmet'in ha-
rap olan Kayseri'yi yeniden inşa ettir-
diğini ve büyük camii yaptırdığını yaz-
maktadır.

Evkaf Müdürlüğündeki kayıtlarda
ulu cami, Emir Cahit-Al-merhum İlm-ü-
Al-din Gümüş tekin diye yazılıdır. Bun-
dan başka Melik Mehmet'in ulu camii'n

1) Bu kitabe camii'n güneydoğu tarafında
olup sonradan siyah zemin üzdrine siyah bo-
ya ile bu kitabe yazılmıştır.

2) İlmî yazılarda metnin aynı da yazılması
icabeder. Fakat matbaada eski harf olmadığın-
dan bu imkân şimdilik temin edilemedi.

banisi olduğu ayrıca işaret edilmiştir.

B— Gülük Camii:

Bu cami Danışmendiler ailesinden
Muzaffereddin oğlu, Mahmut'un kızı At-
suz Elti hatun tarafından yaptırılmıştır.
Daha sonraları Gülük Şemseddin Bin
İlmüddin tarafından tamir edilen camii'n
üzerinde kalın selçuk sülüsü ile şu ki-
tabe yazılıdır:

- 1) Amere fi Rab-al-alemin fi eyyamı
devlete mevlâna sultan
- 2) Al muazzam İz-Al-dünya v-al-din
Abul-feth keykâvus bin keyhusrev kase-
me emir.
- 3) Al- Mû-mi-nin- Al-zaif al masumete
Atsuz Elti Hatun binü Mahmdt bin Ya-
gıbasan Senete seb'a tismaiye (607 Hicri)

C— Melik Gazinin kabri:

Kayseriye tabi eski adı Aziziye yeni
adı Pınarbaşı olan İlceye bağlı Pazar-
ören Bucağına tabi bir Melik Gazi kö-
yü vardır. Bu köyün çok eski zaman-
lardan gelme bir evkafı olup, içinde Me-
lik Grzinin türbesi bulunmaktadır. İçin-
deki ceset tahnit edilmiş olup bilâhara
oradan alınarak Kayserideki Arkeoloji
ve Etnoloji müzesine nakledilmiştir. Ha-
lâ aslını muhafaza etmekte olan ceset
bize Danışmendilerde mummyacılık sana-
tının ilerlemiş olduğunu göstermektedir.
Bu sandukanın yanında diğer bir çok
sandukaların da mevcut olduğunu İsmail
Hakkı Uzunçarşılı eserinde zikretmek-
tedir. (3)

Devamı sayfa 7 de

3) İsmail Hakkı, Rıdvan Nafiz. Sivas şehri.

Ayın fıkrası

TAMZARA

Tamzara mahallî bir türküdür. Ben onbeş senedenberi bu türküyü söylerim. İçimde,
bütün diğer türküler esgir, o esgimez. Onbeş senedenberi, değişmiyen pek az şeyim
kalmıştır. Bunların başında tamzara gelir.

Bu havada ne bulduğumu, onda diğerlerinden farklı olarak neyi sevdiğimi, soran-
lar çok olmuştur. Hiç birisine doğru bir cevap veremedim. Ben de bilmiyorum. Yıllar-
ca ağzıma sakız gibi yapışıp kalan bu dümdüz nağmenin üstümdeki seyrini, nasıl izah
edeyim. Bu sadece halkın engin ruhunu aksettiren türkülerin büyüleyici tesiri de değil,
başka bir şey.

Tamzara bir türküdür.. Tamzara, iki yoldur, diye başlar. Ve ardından insanın önü-
ne sıra sıra dağlar dikilir, yollar uzanır, gurbet çıkar, Bir tohumun olgunlaşması, bir
gülün dalda açması gibi, yapmacıksız, zorakısız, fakat insanı deli edecek kadar mü-
kemmel bir inşa içinde, daha neler.. Neler..

Bu yüzden ona, sadece bir türkü demeğe dilim varmıyor. O bizden ziyade, tabiate
yakışan bir eser. Sanki evvelden mevcuttu. Bunun için, yerine göre, köpüklü bir su
gibi akar, duman olur dağların tepesine çıkar, gözleri doyurur, ve kulaqlara dolar.
Bahçeler içinde dallardan süzülür.. Kör kütük haz olduğu zamanlar vardır. Güneş gi-
bi ısıtır, rüzgâr gibi serinletir..

Hayır.. Hayır.. İşi berbat bir edebiyata dökmiyelim. İnsan oğlu maksadını kıvıra-
madığı zaman, işi şaklabanlığa döküyor. Halbuki Tamzaranın en hafif edebiyata bile
tahammülü yoktur. Kendi kendine yeter. Onu anlamak için, dinlemelisiniz. Onu bir
aşkıtan dinlemelisiniz. Çalgılı da olur, çalgısız da.. Amma, mutlaka çalgı isterseniz,
yanına bağlamayı da katın. Sırtüstü uzanın.. Kulaklarınızda Tamzara, kirpiklerinizin
arasından gök yüzüne, kuşlara, ağaçlara bakınız.

Bakınız, dünya eski dünyaya beziyor mu?

NAMIK SENİH MAYDA

Ailedeki Geçimsizliklerin Çocuk Eğitimine Tesirleri

Yazan : Halil Gürpınar

Çocuğun yıllarca içinde yaşadığı, maddi ve manevî gıdasını alarak büyüdüğü aile muhiti kadar kuvvetli bir eğitim çevresi düşünülemez. Çocuk bütün hayatı boyunca aile terbiyesinin tesiri altında yaşar. Bu sebeple aileyi kuran bütün fertlerin geçimli, neş'eli durluk ve düzenli bir hayat yaşamaları gereklidir. Geçimsizlik esasen hiç bir yerde hoş değildir. Karı koca, gelin kaynana arasında çıkan geçimsizlikler çok kere evin tadını düzenini bozar. Geçimsizliğin sebepleri çeşitli olduğu gibi şiddetleri de başka başkadır. Gündelik işlerden çıkan ve aile hayatında iz bırakmayan karı koca ve kardeş tartışmalarını geçimsizlik saymak doğru olmaz.

Geçimsizliğin çocuk üzerindeki ilk tesirleri karı ve kocanın birbirlerine küsmeleri ve ortalığı neşesizlik ve sinirlilik havası kaplaması ile görülür. Bu hava içinde çocuk ne yapacağını şaşırır. Sessiz, sadasız bir köşeye büzülür. Her şeyden çekinir. Çocuk bu sıkıcı hale fazla dayanamaz. Sevkita-biilerine uyararak gülmek, oynamak, etrafındakile bir şeyler sormak ister. Birbirinden öfkesini alamamış olan büyükler bilerek, bilmiyerek, istiyerek istemiyerek öfkesini çocuktan almak ister. Onu hırpalar. Bazen de döğer. Bu gibi hallerin tekerrüründe çocukta şu kanaat uyanır; iyi ve fena hareket diye bir şey yoktur. Her şey büyükle- rin keyf ve neşesine bağlıdır. Bu telâkki ise çocukta döneklilik, seciyesizlik gibi kötü ahlâkın yerleşmesine sebep olur. Halbuki çocuk fena hareketlerin her zaman fena, iyi hareket-

lerin de her zaman iyi olduğuna inanmalıdır.

Geçimsizliğin diğer bir fenalığı da; çocuğun ruhunu neşesizlik ve sıkıntı kaplamasıdır. Evde küskün ve çatık kaşlı insanlar arasında yaşayan çocuk, çok kere gülmek, oynamak gibi tabii isteklerini susturmak zorunda kalır. Bu hâl ise ilerde çeşitli ruh ve sinir hastalıklarına sebep olabilir.

Yahut evde sıkıcı, boğucu bir hava içinde yaşayan çocuk sokakta arkadaşları ile oynarken neşe ve serbestiliğin tadını bütün ruhu ile tatmaya başlar. Böyle bir evde kaldıkça sokaktaki serbestiliğinin hasretini çekerek ilk fırsatta kendini sokağın kucağına atar. Her türlü kontrol ve bakımdan uzak kalan sokakta çocuk daha ziyade kopuk ve başıboş kimselerin tesirinde kalır. Bu çocuk yarın sokağın genci olur. Sokakta yalnız his ve isteklerinin tesirile yaşamaya alışmış olan bu genç çok defa bu his ve arzularının zebunu olarak çok defa yolunu kaybederek sendeler, düşer, yuvarlanır.

Bu yazımızdan çocukları evde hapsedmek anlamı çıkarılmamalıdır. Zaten terbiyede tabii temayülleri tamamiyle durdurmak iyi sonuç vermez. En doğrudrusu temayüllere iyi bir yol vermektir. Nitekim; akan bir suyun önüne set çekmek onun ya istemediğimiz bir yola sapmasına, yahut da birikip birikip günün birinde önünde durulmaz bir hale gelerek seddi yıkmasına yani karşı koymasına sebebiyet verir. Bu sebepten dolayı ev hayatında çocukları varayoğa hırpalamamalıdır. Ge-

Danışment Oğulları

Baştarafı sayfa 4 de

D— Mehmet Gazi Türbesi :

Keza Danışmendilerden Mehmet Gazinin türbesinde, Melik Gazi medresesile anılan bir binada bulunmaktadır. Hatta Kayserinin yakınında Germir köyü bu türbenin evkafıdır.

E— Abdülmelik Türbesi :

Bunlardan başka Melik Gazinin kölelerinden olduğu sanılan, Abdülmelik'in türcesi de Kayseride olup, Gürcüler adı verilen bir semtte Adsuz Kümbet adıyla anılmaktadır. Bu türbenin üzerinde şöyle bir kitabe vardır :

1) Haza Meşhed-Al-merhum

2) Hacı Veli bin Abdülmelik Gaib

Daha ciddiyetle aranıldığı takdirde Kayseride Danışmendilere ait pek çok eserler bulunacağını umuyoruz. İleride vaktimizin müsaade ettiği nisbette tetkiklerimizi genişleteceğimizi vaadederek asıl mevzumuzu bitirmiş oluyoruz.

V— Danışmendilerin önemi :

Danışmendiler daha kuruldukları ta-

çici anlaşılamazlıklar olsa bile bu geçimsizliklerin sert havasını onlara hissettirmemeğe çalışmalıdır.

Şen ve güler yüzlü olmanın sağlık ve hareketlerimiz üzerindeki büyük önemi de unutulmamalıdır. Neşesizlik, iç sıkıntısı, istihyasızlık ve bazımsızlığa sebebiyet verir. Keyfsiz insan her şeyde bir aksilik görür. Ruhun küskün olduğundan işten ve hayattan zevk almaz. Onun için hayat; yenilmesi zor güçlüklerle doludur.

Buna karşılık neşe ile yenen yemekler guddelerin normal ifrazı yüzünden kolaylıkla vücuda sindirilir. Neşe; hayatın kaynağıdır. Güler yüzlü insan zevkle çalışır. Ödevini iyi yapar. Kolay kolay yorgunluk duymaz. Çevresindekileri sever ve onlara da kendini sevdirebilir. Kendine güvenir. Hayatı

rihten başlayarak Anadolu'da pek çok eserler meydana getirdikleri gibi, Bizanslılara karşı açtıkları mücadeleler, ve haçlılara karşı Türklüğü ve İslâmı müdafaa ederek ün kazanmışlardır. Ayrıca Oğuzların Anadolu'ya yayılıp yerleşmesine de çok hizmet etmişlerdir. Bunların diğer önemi de hakim oldukları yerlerde yukarıda söylediğimiz gibi bir çok eserler meydana getirerek medeniyete hizmet etmiş olmalarıdır.

Bir çok yerlerde, camiler, köprüler, kervansaraylar yapmışlar Türk kültürünün yayılmasında büyük rol oynamışlardır. Daha çok incelendiği vakit, bunlara ait daha pek çok eserler meydana çıkarılacağı tabiidir. Biz, vaktimizin darlığı dolayısıyla ilerde daha geniş malumat vermek vaadile tetkikimize barada son veriyoruz.

Mustafa Turna

SON

ve yaşamayı sever.

Geçimsizliğin çocuk üzerinde bıraktığı zararlı bir tesir daha vardır: Faraza her hangi bir şeyden sert bir tartışma yaparak birbirine küskün bulunan karı ve koca yabancı insanlarla bilhassa misafirlerle karşılaşınca derhal durumlarını değiştirirler. Aralarında hiç bir şey olmamış gibi konuşup gülüşürler. Bu sahneler tekerrür ettikçe çocuk işin farkına vararak iki yüzlülüğü öğrenir. Ve yaradılışı dolayısıyla onları taklide başlar. Bunun için her hangi bir mesele üzerinde birleşmiyen aile fertleri bu konuları öne sürerek kavga yapmaktan ve bilhassa evin havasını günlerce matem havasına çeviren küskünlüklerden kaçınmalıdır.

Halil Gürpınar

SEVGİLİM

Yıllardır beklerim dağdan, denizden,
Bir rüzgâr olur da gelirsin diye;
Bana her bakıştan, solgun benizden,
Sararmış bir çehre kaldı hediye.

Ne gönül usandı ne ben uunttum,
Hayalinle binbir derdi avuttum,
Ben nice gidene böyle yas tuttum,
Bu kadar tapmadım hiçbir sevgiye.

Sor beni gönlüne ne der sevgilim!
"Kop," tan "Zigana," dan ses ver sevgilim!
O günden sonradır her yer sevgilim!
Kaplandı bir hüzn-ü mütemadiyel

940 Erzurum

Zeki Yağmurdereli

Tarihî Eserler Yatağı Büben

Baş tarafı sayfa 3 de.

1- Sıtkı Baba'ya (1) uğrayınca ilk işim
ona bu eserleri sormak oldu. Uzun ve
güldürücü bir fıkradan sonra sözlerine
şöyle devam etti:

Ben de aynı soruyu babama sor-
muştum. O da babasına sormuş. Bun-
ları kimin yaptığı, niçin yapıldığı bili-
nemiyor. Hem bu köyde bunları bi-
len de yoktur. Böyle şeylere merak
ediyorsan bunlar hiçtir. Asıl görüle-
cek şey - eliyle işaret ederek - bu te-
penin arkasında. Orayı git gör.

Bu konuşma üzerine merakım da-
ha fazla artmıştı. Geceyi Tıflı'nın bü-
yük oğlu Cemal Savaşkan'ın evinde-
yim. Sabahı zor bekle dim. Erkenden
yola çıktık. Güneş henüz doğmuştu.
Bu sefer kılavuzum Sıtkı Baba'nın oğ-
lu Tıflı Savaşkan. Çekiç tepeden Dur-
na suyu vadisine bakıyoruz. Önümüz-
deki toprak parçası oldukça meyilli.
Yerde yatan yontulmuş taş direkler,
ayakta duran yıpranmış anıtlar. Mah-
zen ve taş merdivenlerle süslenmiş bu
köşe beni daha çok düşündürdü. San-
ki bir deprem burdaki uygarlığı bir

(2) Köy ve şehirli ona bu adla çağırır. Ba-
ba sözü, sevgi ve saygı karşılığı olsa gerek.

BİLMEM!

Bir gün uzaklaşıp senden, denizden,
Ona doğru koşsam geldiğim izden;
"Karadeniz," denen bu sihirengizden,
Bana yol verir mi mor sisler bilmem?

Görünür hayalin mor ufuklarda,
Sezerim kokunu esen rüzgârda;
Bir kuru yaprakla beni anar da,
İçinde coşar mı o hisler bilmem?

Son günüm gelmeden görünesiye,
Gürsem bir bahçeye gül deresiye,
Bizden güzel midir gözleri diye,
Yolumu keser mi nergisler bilmem?

940 Trabzon

Zeki Yağmurdereli

anda yere sermiş.

Tıflı anlatıyor:

Buraları tarla haline getirirken pa-
ra ve heykelcikler buldum. Burası su
kuyusu. Şu dört köşe taşların bulun-
duğu yer bir saray yıkısı olsa gerek.
Bu merdivenler bir tapınağa çıkıyor.
Karşıda işlemeli, oymalı taşı görüyor
musun. Buralar boş değil.

Tıflı Savaşkan'ın bulduğu heykel-
ciği kardeşi Naci Savaşkan bir aralık
bana hetirip gösterdi. Tunçtan yapılmış
küçük bir insanlık. Ayaklar bi-
raz aşınmış, kollar birer yılan başı.

Çekiç tepe, incelenmeğe değer ta-
rihi bir yerdir. Mahalli tarihle 8-10
yıldanberi uğraşıyorum. Bu yüzden bir
çok eserler kazıdım. Buradan bahs
eden bir yazıya rastlamadım. Bura,
Kotyora'yı kuran Yunanlıların içe
doğru uzanan bir kolu olsa gerek.
Yollarda rastladığım kuleler bu böl-
genin nöbet bekleme kuleleri, bir ileri
karakolu almak ihtimali çok kuvvetli.
Çekiç tepe, incelemeye değer bir yer-
dir. Tarihçilerimizin kudretli eli biz-
leri aydınlatmış olacaktır.

Sıtkı Can

Mahalli değerler:

Ünyeli Server

Araştıran:

M. Sükûti Karaca

Ünye'li Server, hüviyeti tamamen
gizli kalmış mahallî bir değerdir. Onu,
Ordu'lu Tıflı'nın seçilmiş yazılar def-
terini incelerken, bu defterdeki "Beki-
tâbı Server-i - Ünyevi," başlığını taşıyan
Bir Bahariyesiyle tanıdık. Derhal, bu
mahallî varlık hakkında incelemeye
giriştik. Ne yazık ki, Tıflı'nın defterin-
deki yazısından başka hiç bir eserini
derliyemedik. Hangi yılda doğdu? Ha-
yatı ne şekilde geçti? İlk şiir zevkini
nasıl ve kimlerden aldı? Ne gibi eser-
ler bıraktı? Yaptığımız araştırmalar
sonunda, bu soruları cevaplandırarak
hiç bir iz bulamadık. Ünye'de şairi
hayalen tanıyanlar varsa da banlardan
da mevsuk bir bilgi toplıyamadık.

Tıflı, çağdaşı bulunan şair arka-
daşların isimlerini zikrettiği bir Cihadiyesinin şu baytinde Server'e de işa-
ret ediyor:

"Demişler (Tıflı) Şücân-ı Cihane
Sever olmuştur."

Şâirin bu işaretiyle göre, Serverin
Tıflı ile çağdaş bulunduğu anlaşılıyor.

Server'in elimizdeki yazısı yettiği
çağın şiir telâkkisi ölçüsünde oldukça
güzel bir parçadır.

İleride Ünye gençlerinin yapacakları
mahallî araştırmalar sonunda, bu de-
ğerin bütün hüviyetiyle meydana çık-
acağını umuyoruz. Biz, bu kısa yazi-
mizde, Ünye gençlerine güzel yurtla-
rının yetiştirdiği büyüklükler arasında bir-
de (Server) leri bulunduğu haber ve-
mekle vazifemizi yapmış oluyoruz.
Serveri, yakın bir âtide bütün varlı-
ğıyla meydana çıkmış gördüğümüz za-
man duyacağımız kıvanç sonsuz olacaktı-
r. Elde ettiğimiz yazısını buraya
aynen ahyoz.

Bağa çık geldi Bahar ey Gönül zibâ gibi
Nâz ile refâre gel bir servi i rânâ gibi
Reşk eder gülzâr-ı vech-i Arza Cennâtünâim
Her güzel bir huri ayn her nahl bir Tübâ gibi
Bû-yi Kaysû-yi dilâra râfe-i müşk-i Hutun
Reyhâ-i ezhârî gülşin anber-i sârâ gibi
Allah Allah bu ne zeynet bu nasıl ferhunde dem
Nav-arus olmuş eihan bep duhter-i pîrâ gibi
Kim bu dem bir dest-i hutun bir kadeh nûş eyliye
Zinde-i nâ-mürk olur Hidriye İsâ gibi
Hüb-rûlar sâf besâf gülzâre ettikçe gülzâr
Revnak efzâyiş eder Şems-i eihan-ârâ gibi
Makdem-i eyyâmı Nevruzî saadet yâi ile
Tab-ı (SERVER) Cûşe geldi dîrfeşân deryâ gibi

Yukarıdaki yazıda bulunan bazı
lugatların anlamlarını buraya yazıyoruz:

Zibâ: Süslü, Müzeyyen, Yakışıklı,
Güzel, Reftar: Gidiş, Yürüyüş, Salına-
rak yürüyüş. Rânâ: Güzel, Parlak, lâ-
tif. Reşk: Haset, gırete. Kiskanmak.
Nâimi: Allahın nimeti, Hoş dirdik.
Huriyân: Huri gözlü, Huri bakışlı.
Nahl-Nahl: Humma ağacı, Fidan Tübâ:
Cennetie bir ağaç. Keysu: Omuzların
üstüne düşmüş saç. Dilâlâ: gönül sen-
lendirici, dilber. Nafe: Bir evi gürk.
Misk ahusu denilen hayvanın göbe-
ğinden çıkan misk. Müşk: Misk
denilen güzel kokulu şey. Hutun: Çin
Türkistanının eski adı, Misk ahuları
ünlü bulunan bir belde. Anber-i sârâ:
Güzel koku. Ferhunde: Mubarek uğur-
lu. Revnak: Parlaklık, letâfet. Arus:
Gelin. Duhter: Kız. Pîrâ: donatıcı.
Zinde inâ mürk: Daimi diri kalan.
Efzâyiş: Çoğalma Ârâ: Zeynet verici,
Şenlendirici. Makdem: vusul, gelme,
avdet Dür: inci, Kimse tarafından
söylememiş söz. Feşân: saçıcı. Nev-
ruz: Güneşin Hamel bürcüne nakleyle-
diği gün. Baharın ilk günü.

Halkevimizin Bir Yıllık Çalışması

9 şubesi de faaliyette bulunan Evimizin geçen yılı başarılı geçmiştir. Bu başarıda şubeler arasındaki devamlı işbirliğinin büyük rolünü derhal işaretlemek lazımdır. Millî günler, törenler, toplantılar, köy gezileri, konferanslar, sadece bir şubeye mal edilmemiş, yerine ve alâkasına göre diğer şubelerin devamlı yardımı da sağlanmıştır. Netice itibarıyla ortaya küll halinde bir çalışma çıkmıştır. "Bütün"ün parçalarını aşağıda şube faaliyetlerinden ayrı ayrı göreceksiniz.

Dil—Edebiyat şubesi :

Dil—Edebiyat şubemiz, geçtiğimiz yıl içinde toplantılar, konferanslar tertip eylediği gibi, millî günleri, zengin bir program içinde kutlamış ve büyüklerimizi anmıştır. Sıtma savaşı, kötü itiyatlar, ziraat bahisler üzerine konferanslar, toprak kanununun neşri ve Avrupa savaşının sona ermesi münasebetiyle tertip edilen toplantılarla birlikte, Mimar Sinan, Abûlhak Hamit, Namık Kemal, Mehmet Akif gibi ünlü Türk büyüklerini de anmıştır.

Toplantılar daima, konserle, küçük temsil-lerle ve filimlerle süslenmiştir. Bu şubemiz, ayrıca neşir vazifesine de devam etmiştir. Pek yakında sıtma ve diğer sârî hastalıklar üzerine bir broşür çıkaracak, ayrıca Ordu Tarihi, Ordu folkloruna dair araştırmalar neşredecektir. Dergimizin yayınlanması işi de Dil—Edebiyat şubemize aittir.

Güzel sanatlar şubesi :

Son bir yıldanberi, geçmiş yıllara nazaran bu şubemiz daha müsait şartlar altında verimli ve metotlu çalışmalarına devam etmiştir. İdare heyetimiz, muntazam toplantılarla hazırladığı program dairesinde çalışmalarına hız vermiş ve bilhassa egzersizlerinde gençliğe müzik aşkını aşılamak maksadıyla gerekli teşviklerde bulunmayı da ihmal etmemiştir.

Büyük Halkevi salonunda iki dikiş ve bir resim sergisi açılarak genç kızlarımızın ve resim sanatkârlarımızın cazip ve kıymetli eserleri burada teşhir edilmiş ve birer hafta süren bu sergiler büyük bir alâka ile ziyaret edilmiştir. Tuttuğumuz hesaplara göre her sergiye üçerbin vatandaş gelmiştir. Bundan başka yüksek Genel Sekreterliğin arzu ve bu-

yurukları üzere Ankara Halkevinde açılan sergide teşhir edilmek üzere ilimizle ilgili amatörlerimizin yağlı boya ve pastel resimleri gönderilmiştir.

Hevesli gençlerimiz, fırsat ve imkân buldukça egzersizler yapmak suretile gerek millî bayram günlerinde, gerek temsil, dil edebiyat ve köycülük subesinin konferans, müsamere ve gezilerinde millî sazlarımızla zeybek ve Karadeniz oyunlarını millî kıyafetlerle oynamışlardır. Alaturka ve alafranka saz kollarımız millî günlerimizde ve hafanın belli günlerinde ödevlendirilmiş, açık havada ve kapalı yerlerde olmak üzere 23 konser vermiştir. Bazen haftada bir ve bazen de 15 günde bir olmak üzere Halkevi hoparlörleriyle millî türkülerimiz yayınlanmıştır.

Bu ay içinde Belediye emrine geçmiş olan bandomuz 23 Nisan, 30 Ağustos, 1 Temmuz ve Cumhuriyet Bayramı gibi millî günlerimizde ve geçit resimlerinde ödevlendirilmiştir. Alafranka müzik kolumuz, devamlı egzersizlerle bir yıl içinde beş konser vermiştir. Cumhuriyet balosu'na Yardımcısevenler derneğinin yılbaşı balosuna da iştirak etmiştir. Bilhassa Genel Sekreterliğimizin Evim'ze armağan eylediği saksifon bu yılbaşı balosunda alafranka müzik kolumuza revnak vermiş ve takviye etmiştir.

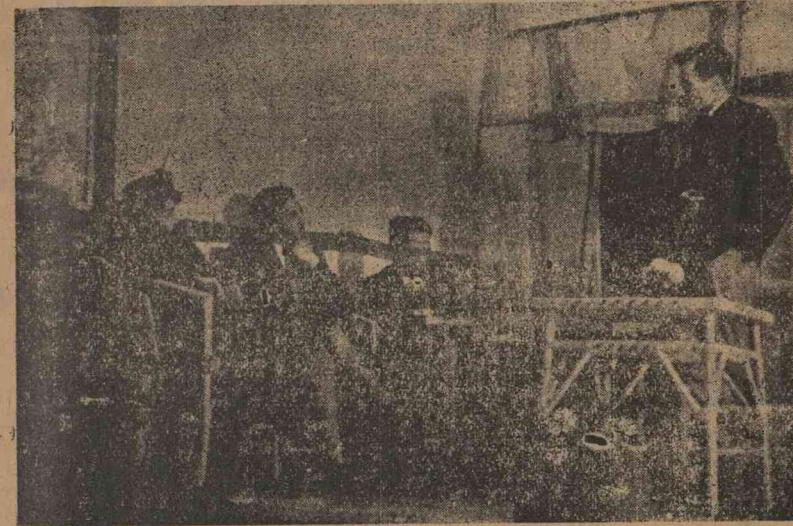
Temsil şubesi :

Temsil şubemizin hemen onbeş seneye yakın bir sahne hayatı vardır. Bu uzun tecrübe devresi, amatörlerimize tiyatro sanatını tanıtmıştır. Netice itibarıyla bu şubemiz, çeyrede kendine bir isim yapmağa muvaffak olmuştur. Halk, temsillere lâalettayın bir müsamereye gider gibi değil, bir sanat teşekkülüne girer gibi girmektedir. Şimdiye kadar gençlerimiz halkın alakasını inkisara uğratacak bir muvaffakiyetsizliğe düşmemişlerdir.

Sahne işinin her şeyden evvel bir kültür işi olduğunu kavrayan amatörlerimiz, istidatlarını faydalı ve öğretici eserlerle geliştirmek gibi hayırlı bir yola sarmışlar ve bu sayede tiyatro edebiyatı, tarihi, ve kılâsiklerle temas imkânını bulmuşlardır.

Temsil şubemiz ayrı bir çalışma odasına, sadece tiyatro neşriyatını ihtiva eden bir kütüphaneye maliktir.

Geçtiğimiz yıl, birer perdelik piyesler ve komedilerle birlikte iki büyük eser sahneye konulmuştur. Bunlar Necip Fazıl Kısakürek'in « Bir Adam Yaratmak » ve « Para » piyesleridir. Bu eserler, sıkı bir disiplin içinde aylarca prova edildikten sonra, amatör bir sahne için fevkalâde sayılan bir muvaffakiyetle oynanmıştır. Gençler kolektif bir tiyatro idraki içinde en küçüğünden en büyüğüne kadar, genel düzendeki varlıklarının farkında olarak, altına girdikleri ağır yükten muvaffakiyetle sıyrıldılar. Yıllardanberi bu yolda çalışmalarile mütenasip olarak, temsil şubemizde görül-n ilerleme, bu son eserlerde bilhassa dikkati çekmiştir. Para piyesinin temsilinde bulunan ve neticeden çok memnun kalan o zamanki Parti Müfettişimiz sayın Sağlık Bakanımız Doktor Sadi Konuk'un teşvikleriyle, bu şubemiz geçen

yıl Samsun Halkevine bir temsil turnesi yapmıştır. 27 kişiden ibaret kafiye, rejisör Namık Seniç Mayda'nın idaresi altında Samsun Halkevine misafir olmuşlar ve Halkevi salonunda iki gece Para piyesini oynamışlardır. Bu temas Samsunda büyük ilgi uyandırmış ve gençlerimizin başarısı takdire anılmıştır.

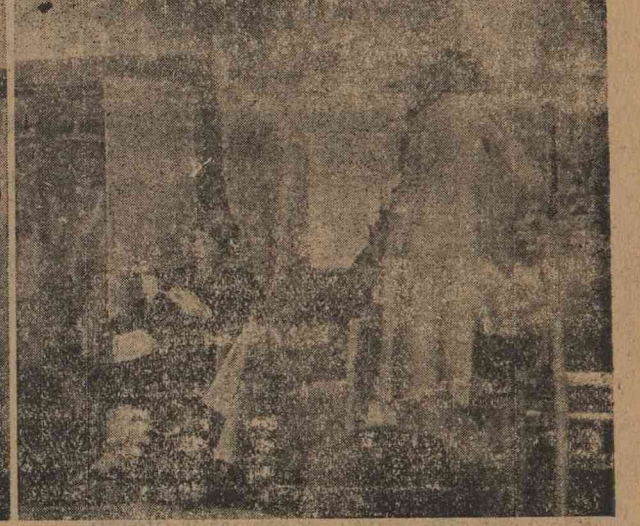
Öte yandan memleketimizde bir sinema mevcut olmaması, büyük salonumuza bir film makinesi takmak lüzumunu doğurdu. Hususî İdarenin yardımıyla sinemamız kuruldu. Bu yıl içinde Evimiü sosyal yardım yararına filimler gösterilmiş, ayrıca cemiyetler yararına seanslar verilmiştir. Hususî surette getirilen türkçe izahatlı kültür filimleri ve Walt Disney'in renkli şortları da halkımız ve öğrencilerimizin büyük alâkasile karşılanmıştır.

Spor şubesi :

Spor şubemiz, memlekette sporun nazımı

rolünü oynamakta, bölge ve kutüplerle devamlı işbirliği yapmaktadır. Geçen yıl bu şubemiz, biri Samsuna, biri de Vonaya olmak üzere 20 kişilik kafiye halinde iki gezi tertip etmiştir. Samsunda, Samsun Gençlik kulübüyle bir futbol maçı yakılmış, Vonada voleybol müsabakası tertip edilmiştir. Bu iki gezi, gençlerin birbirleriyle tanışmaları ve kaynaşmaları bakımından bilhassa faydalı olmuştur.

Şubenin sık sık tertip eylediği futbol, voleybol, yüzme, kürek, yelken müsabakaları, gerek mahiyetleri bakımından, gerekse iştirak eden sporcu adedinin fazlalığı bakımından muhitte iyi tesirler bırakmış, geniş ve şumullü bir spor havası yaratmıştır. Bilhassa atletizm sahasında 30 faal atlet takdire değer başarılar göstermişlerdir. Mohaç ve Atatürk koşuları halkımızın içten alâkasile karşılanmıştır.

Bu yıl sınır toprağı, atletlerimize gurur ve şeref verecek bir hizmet yapmak imkânını vermiş, bölgemizin tertip eylediği program gereğince vazifelendirilen atletlerimiz, Giresun hududundan Bolaman Bucığına kadar olan 62 kilometrelik bir sahada bir gün evvelden yerleşmişler ve ertesi gün büyük emaneti, tensip edilen saatta Bolaman atletlerine teslim etmişlerdir.

Geçen yıl içinde iki spor teması daha yapılmıştır. Bunlardan birisi Trabzon Gençlik Kulübü, diğeri Bulancak Halkevi futbol takımlarıdır. Her iki takımın yapılan maçlar samimi bir hava içinde cereyan etmiştir.

Bu şubemizin futbol takımıyla Ordu Gençlik kulübü arasında yapılan iki kupa maçı da zevkli ve heyecanlı olmuştur.

Sosyal yardım şubesi :

Bu şubemizin faaliyeti, her yıl olduğu gibi bu yıl da takdire kaydedilecek durumdadır.

1 şubat 945 gününden 19 şubat 946 gününe kadar bir senelik müddet içinde, Sosyal yardım işlerine 4933 lira 79 kuruşa varan aynı ve nakdî yardımda bulunulmuştur. Sosyal yardım şubemize Evimiz bütçesinden ayrılan para, başanılan işlere kâfi gelmiyecek kadar cüz'î bir miktardadır. Bu şubenin esas gelir kaynağı tacirlerimizin ihraç malları üzerinden bir nisbet dahilinde çuval başına yaptıkları teberrular teşkil eder. Yılda 4 bin liraya varan bu yardım sayesinde, Sosyal yardım şubemiz, fakirlere geniş inkiyasta elini uzatmak imkânını bulmakta, ve memleket çapında içtimâî bir hizmet ifa eylemektedir. Bu geniş imkân içinde hastalara, fakirlere ve fakir öğrencilere gereken devamlı yardımlar mümkün olmaktadır. Geçen yıl 83 fakir öğrenciye ayrıca elbise, ayakkabı yapılmıştır.

Tüccarlarımızın fakirlerimize ve sosyal yardım işlerine karşı gösterdikleri büyük alâkaya burada açıkca teşekkür eylemeği bir vazife eddediyoruz.

Geçen yıl yapılan yardımın müf'edatı aşağıya aynen çıkarılmıştır:

	Lira	Kr.
83 fakir talebenin elbise, ayakkabı		
ic çamaşırı masrafı	2961	17
53 fakir vatandaşın ilâç masrafı	218	35
Perşembe ve Ulubey gezisinde fakir köylülere dağıtılan kinin ve ilâç bedeli	55	40
Olağanüstü sıtma savaşı münasebetile Bülbul deresinde çalışan fakir amelelere yiyecek yardımı	64	74
Perşembe köylerinde çıkan hastalık dolayısıyla gönderilen doktorların otomobil masrafı	30	06
13 fakir aileye yapılan işe yardımı	357	50
Evimizin Trabzon Lisesinde okuttuğu talebenin okul bedeli	369	00
9 fakir talebenin Sanat okulu yol mas. Vereme tutulan iki vatandaşın yatak, yemek ve tedavi parası	231	35
Fakir bir talebenin oda kirası	30	00
Fakir ve hasta dört ailenin memleketlerine kadar yol masrafı	96	00
Gıdasızlıktan gözleri görmeyen Saraycık köyünden 6 nüfuslu bir ailenin yemek ve iç çamaşırı masrafı	164	28
Kimseyiz bir çocuklu dul bir kadına nakdî yardım	50	00
Saray mahallesinde yüz yaşında iki ihtiyara hediye ve erzak	60	00
Hukuk Fakültesinde okuyan fakir bir öğrenciye yardım	60	00
Yeni açılan akşam kız sanat okulunda fakir iki öğrenciye okul masrafı	110	00
	4933	79

Kurslar şubesi:

Bu şubemizin açtığı kurs ve dershaneler:

- 1— Cezavinde A B okuma ve irşat kursları,
- 2— Merkez Gazi Okulu salonunda kadın A ve B dershaneleri,
- 3— Merkez Gazi Okulu salonunda erkek A ve B dershaneleri,
- 4— Evimiz salonunda Ortaokulda elemenden kalanlara lisan kursları,
- 5— Evimiz salonunda Ortaokulda elemenden kalanlara tabii ilimler kursları,
- 6— Evimiz salonunda Ortaokulda elemenden kalanlara fizik, kimya kursları,
- 7— Evimiz salonunda Ortaokulda elemenden kalanlara matematik kursları.

Cezavinde açılan A kursu iki ay devam etmiş ve burada hiç okuma, yazma bilmiyen 35 vatandaş okuyup yazma öğrenmiştir. Bunların okuma derecesi ilkökul ikinci sınıf derecesine çıkarılmıştır. Yine cezavinde açılan ve iki ay devam eden B okuma ve irşat kurslarında az okuma bilen 24 vatandaşın bilgisi ilkökulun beşinci sınıf derecesine çıkarılmıştır. Bundan başka haftada üç gün mevkuf ve mahpus vatandaşlarla millî ve vatanî mevzu- lar üzerinde konuşmalar yapılmıştır. Ağustos ayı içinde eyül devresinde Ortaokulda eleme imtihanına girecek talebeye haftada dörder saat olmak üzere tabii ilimler, fizik, kimya, matematik kursları açılmıştır. Buraya 28 yavru devam etmiş ve faydalanmıştır.

Millî Eğitim seferberliğine katılarak yurda faydalı olmayı düşünen Evimiz aralık ayından itibaren üç ay devam etmek üzere kadın ve erkeklere mahsus ayrı ayrı yerlerde dört ders- hane açmıştır. Bu dershanelerin ikisi A ders- hanesidir ki buraya hiç okuyup yazma bilmi- yen 73 erkek ve 24 kadın vatandaş devam etmektedir. Bunlar haftada üç gün ikişer sa- atten altı saat okuyup yazma öğrenmektedir- ler. Diğer erkek ve kadın B dershanesine 18 erkek ve 13 kadın olmak üzere 31 vatandaş devam etmektedir. Bunlar da A dershanesi gi- bi haftada 6 saat okuyup yazma, aritmetik, eurtbilgisi, millî tarih ve coğrafya dersleri görmektedirler. Kadın ve erkek dershanelerine devam edip kırtasi eksiklerini tamamlayamayan vatandaşlara bir buçuk ay içinde 170 defter 170 kalem, 100 kitap, 60 alfabe dağıtılmıştır. Dershanelerin ısıtma ve ısıtma eksikleri Millî Eğitim Müdürlüğünce temin edilmektedir. Evi- miz salonunda açılan lisan kursu haftada iki saat olarak cumartesi ve salı günleri çalışmak- tadır. Tabii ilimler ve fizik kimya kursları haf-

tada 6 saat çalışmaktadır. Matematik kursları haftada 8 saat olarak çalışmaktadır. Bu kurs- lar çok alâkalı ve verimlidir. Taleba ve öğret- men birbirlerinden memnundurlar. Kursların 17 müdavimi vardır. Kursun bütün eksikleri ve çeşitli masrafları için 646 bütçemize 750 lira tahsisat konmuştur. Bu kurslar önümüz- deki ay içinde de devam edecektir.

Kütüphane ve yayın şubesi:

Bu şubemizin Dil - Edebiyat kolite birlikte yayınladığı, İlimizin adını taşıyan "ORDU", dergisi kâğıt ve karton bulma ve tedarik etme zorluklarına rağmen bir senedenberi yayımına devam etmekte- dir.

Toprak kanununun çıkması dolayısıyla kanunun şümül ve önemini belirtme ga- yesile bir özel sayı yayınlanmış olup, bu münasebetle yapılan törende topla- nan halka ve köylüye parasız olarak da- ğıtılmış, ayrıca köy okuma odalarına ve en uzak köylere kadar gönderilmiştir.

Ordu'da bulunduğu müddetçe, insa- nî duygusu, mahkûmlara karşı gösterdi- ği ölçülmez şefkati, cemiyet hayatındaki tevazuu ve dürüst hareketleriyle herkese kendini sevdirmiş, bilgisiyle saydırmış bulunan genç ve değerli eski Cumhuri- yet Savcısı Mehmet Ali Sebük'ün "Memleket Kriminolojisi", adlı tetkiki evimizce bir broşör halinde yayınlanmış- tır.

Evimizin Dil - Edebiyat kolu üyelerin- den değerli arkadaşımız Sıtkı Can'ın hassas bir meslek aşkıyle, titiz bir ince- lemeleri neticesi olarak hazırladığı "Bü- yük Harfler ve Yazı İşaretleri", adlı ese- rinin basılmasında evimizin yardımları sağlanmıştır.

Yine aynı arkadaşımızın mahalli ço- cuk oyun ve âdetleriyle ilgili "Ordu'da Çocuk Oyunları ve Âdetleri", adlı eseri evimizce bastırılmaya başlanmış ve pek yakında yayınlanacaktır. Bu eser, ilerde memleketimizin diğer illerinde de bu yönden yapılacak araştırma ve tetkiklere yeni bir çığır açmış olmasıyla önem ta- şır.

Dil - Edebiyat kolu üyelerimizden Murat Söküti Karaca'nın devamlı araş- tırma ve tetkikleriyle hazırladığı folkloru "Ordu ve Ünye Şairleri", adıyla yayınlana- caktır.

Yine aynı genç arkadaşımızın yorul- mak bilmez araştırmalarıyla "Ordulu Şair Fitnat", hakkıda elde ettiği yeni vesikalarla hazırladığı etüdü yayınlan- cak eserler meyanındadır.

Kütüphanemizin çalışmaları:

İlimizin genel kütüphanesi demek olan kütüphanemiz, kitap sayısı bakımın- dan memleket ihtiyarını karşılayabilecek durumda ve değerdedir.

Geçen bir yıllık çalışma süresi için- de kütüphanemize yeniden 236 kitap kaydedilmiştir. Bunun 67 si evimizce sa- tın alınmış, 3 çü armağa, 166 sı Genel Sekreterlikçe temin edilmiştir. Bunlarda dahil olmak üzere kitap mevcudu 4946 sı Türk harfleriyle, 3341 i arap harfleri- le, 198 tanesi de yabancı dillere ait ol- mak üzere ceman 8485 dir.

Bu miktar Ordunun nüfus yoğunlu- ğuna ve İlimizin vüs'atine nisbetle kü- çümsenecek bir rakam sayılmamalıdır. Mevcudun 2/3 ciltsizdir. Bunların cilt- lenmesi ve perişanlıktan kurtarılması en büyük gayemizdir. Bu maksatlardır ki yeni alınan eserlerin daha ziyade ciltli olmasına dikkat edilmekte ve eskiden alınmış olanların ciltletilmesi cihetine gi- dilmektedir.

Kütüphanemiz yalnız kemmiyet bakı- mından değil, keyfiyet ve kıymet bakı- mından da ayrı bir değer taşımaktadır. Kütüphanedeki kitapların ilim zümrele- rine nazaran ayrılışı ve her ilim bölü- müne göre kitap sayısı ve çeşidi yönün- den de değerlendirecek kütüphanemizin kıymet ve önemini bir kat daha belirt- miş oluruz.

Kitapların ilim zümrelerine ayrılışı	Kitap sayısı	Bu zümre- den okunan kitap sayısı
Umumî eserler	1129	33
Felsefî eserler	491	25
Dinî eserler	67	4
Sosyal eserler	1091	28
Filolojik eserler	443	29
Nazarî ilimler	581	74
Tatbiki ilimler	780	22
Güzel sa. ait	380	17
Edebî eserler	2020	1211
Tarihi ve coğ. eserler	1503	321
Genel toplam	8485	1765

Tutulan bir yıllık okuma nisbetini gösteren istatistikler bize şu bilgiyi vermektedir:

Öğretmenler 317 kitap, 867 gazete; öğrenciler 978 kitap, 3670 gazete; subay asker ve sivil memurlar 232 kitap, 1559 gazete; diğer meslek erbabı 237 kitap, 1384 gazete ki cem'an 1764 kitap 7480 gazete okumuşlardır.

Burada bir nokta dikkati çekmektedir:

Kitap okuyanlarla, gazete ve dergi okuyanlar arasında nisbetsiz bir fazlalık.

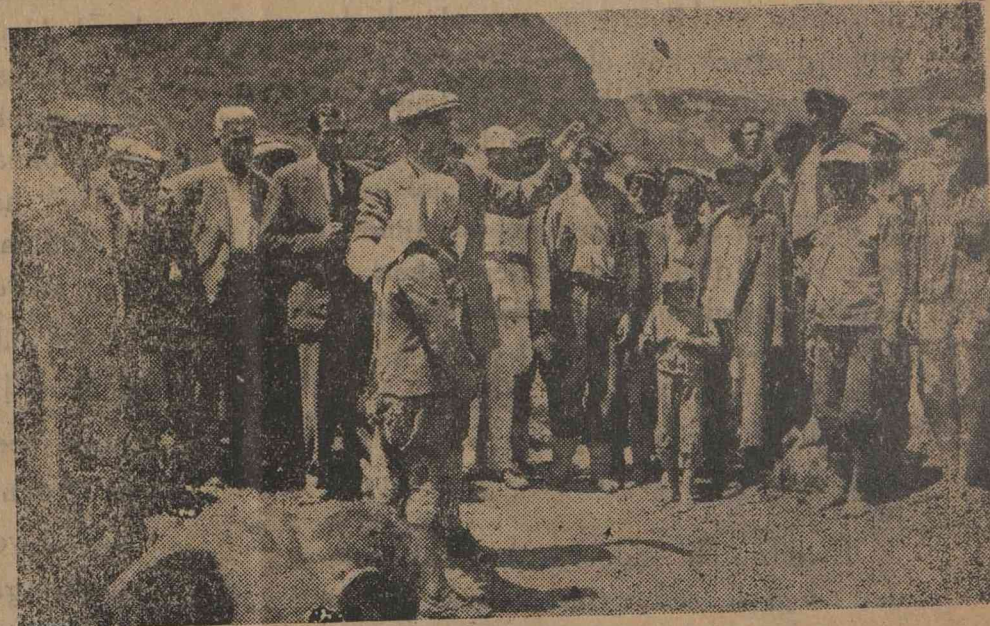
Ciddî eserlere karşı okuma nisbetinin azlığı dikkati çekici mahiyettedir. Aynı zamanda gazete okuyanların sayısı kitap okuyanlara nazaran bire karşı beş nisbetile gösterilebilecek kadar bir çoğunlu arz etmektedir.

Bunu, memleketteki umumi efkârın - bilhassa bu son yıllarda dünya durumunun karanlık ve istikrarsız oluşundan ötürü - ciddî ve ilmi eserlerle meşgul olmaktan ziyade daha çok dış politikaya çevrilmesine sebep olmuştur zihniyetile izah edebiliriz.

Bu hâl, Türkiye'nin ve halk efkârının dünya durumu ile ne kadar yakından ilgilendiğini ve hassasiyetini göstermesi bakımından önemini belirtmektedir.

Köycülük şubesi :

Bu şubemizden 45 üye, köy kanununun kabulünün 21 inci yıldönümü olan 18 martta Uzunisa Halkodasına bir temas gezisi yapmış, daha evvel davet edilen ikiyüze yakın Bucak köylülerile köy kanununun köye ve köylüye sağladığı faydalar hakkında ve bilhassa okul inşa seferberliği üzerinde etraflı konuşmalar yapmış, şubenin üye doktoru tarafından hastaları muayene edilerek reçeteleri verilmiş, fakir öğrencilere defter

kalem vesair okul levazımı dağıtılmıştır.

1 Mayıs Bahar bayramında 66 üyesile komşu Vona Halkevine bir ziyaret gezisi yapmış, gene hastalar muayene edilmiş, 50 şişe uyuz ilacı, 400 komprime atebrin dağıtılmış, bu geziye katılan spor şubemiz Vona sporcuları ile voleybol müsabakası yapmış, temsil şubemiz İstiklâl piyesini temsil etmiş ve samimi bir kaynaşmadan sonra neşe içinde dönmüştür.

24 Haziranda 35 üyesile Ulubey bu-

cağına bir irşat gezisi yapmış, kurutulmakta olan Esenbey gölüne gidilmiş, çalışan köylüye sıtmanın âmilleri, korunma ve tedavisi mevzuları üzerinde salâhiyetli üyeleri tarafından kısa kısa konferanslar verilmiş, toprak kanununun köylüye bahsettiği hüyük faydalar anlatılmış, sıtmalılara bol miktarda kinin, gölde çalışan köylüye sigara, kibrit dağıtılmış, gölün kurutulmasında gösterdikleri alaka ve gayretten dolayı kendileri tebrik ve takdir edilerek birlik ve beraberlik içinde sağlıklar dileğiyle dönmüştür.

19 Eylül ATATÜRK gününde ilimiz pehlivanlarına şâmil büyük bir pehlivan güreşi hazırlanmış, 48 pehlivan ve sekiz bin seyircinin katıldığı bu güreş, Ordumuzda şimdiye kadar görülmiyen bir kalabalık ve kaynaşma doğurmuştur. Güreş hasılatı tamamen ikramiye ve masraflarına tahsis edildiği için baş, başaltı, orta, deste ve ayak birincilerine 355 lira ikramiye verilmiş, her derecenin birinci ve ikincilerine gene kendilerinden seçilmiş olan hakem ve jüri heyetlerine bir akşam yemeği verilmiş, ırkımızın ezeli ve erkekçe bir sporu olan güreş mevzuu üzerinde konuşulmuş, eski ve ünlü pehlivanlarımız anılmış, ve hep birlikte o gün sırf köylümüze tahsis edilen

Evimiz sinemasına gidilerek kültür filmleri seyedilmiştir.

Köycülük şubemiz, halkın ve bilhassa köylünün candan alâkadar olduğu bu güreşleri, her yıl 19 Eylül Atatürk günümüzde tekrarlamayı kararlaştırmış ve bu kararı İdare Kurulumuzca da memnuniyetle onanmıştır.

Gene bu şubemiz, gerek kendi vazifeleri ve gerekse olağanüstü sıtma savaşı kanununun tatbikatında halktan devlete yana olan vazifeleri bakımından 36 sayfalık bir sıtma broşörü çıkarmak üzeredir. Bu proşör, yalnız sıtmayı değil, verem, firengi, tifüs, dizanteri ve ankilostom gibi pislik ve bakımsızlıktan mütevellit belli başlı hastalıkları ihtiva edecek ve dörtbin nüsha tabettirilerek parasız dağıtılacaktır.

Tarih ve Müze şubesi :

Yeni kurulan tarih ve müze şubemiz, programını tesbit etmiş ve çalışmaya başlamıştır.

Bu şubemiz, ilk önemli iş olarak tarihi bir değer taşıyan Eskipazar camii ve hamamı üzerinde tetkiklere başlamıştır. Tetkik neticesi, dergimizde yayınlanacaktır.

Öte yandan Ordu'nun tarih, coğrafya, antoloji ve folklorunu ihtiva eden bir eser de hazırlanmak üzeredir.

Halk Şâiriyiz

Arkadaş, hor bakma Halkşâiriyiz,
Halk ruhudur öten dillerimizde..
Bu eşsiz gömünün cevahiriyiz,
Yunuslar yetiştirdi illerimizde..

Dağlarda, taşlarda yar der gezeriz,
Yarsızlık aşığı ar der gezeriz,
Bu yolda binbir pir var der gezeriz,
Çığdemler boy atar yollarımızda..

Söz için katmerli lisanımız yok,
Koltuğa sığacak divanımız yok,
Sazımızdan gayri yarânımız yok,
Halkın aşkı coşar tellerimizde..

Anka'ya yurd olmaz dağımız bizim,
İrem'e eş değil bağımız bizim,
Bir köydür varımız yoğunumuz bizim,
Yurd sevgisi kokar güllerimizde..

Dik başlı dağlardan geçer yolumuz,
Tarihin boyunca uzar kolumuz,
Âşıklar diyarı Anadolumuz,
Ke emler dolaştı bellerimizde..

Gönülden ses verir bize hep pınar,
Obamıza telli turnalar konar,
Suyumuzda kıvrak sunalar yunar,
Ördekler uçuşur göllerimizde..

Sazsız yarenlikten neşe duymayız,
Öyle her çiçeğe gönül koymayız,
Halka ermiyeni âşık saymayız,
Dolu camlar döner ellerimizde..

Murad Sukûti Kar. ca

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Ankara	Ülkü	Gazi Antep	Başpınar
Adana	Görüşler	Hatay	Hatay
Afyon	Taşpınar	İzmir	Fikirler
Antalya	Türk Akdeniz	İstanbul	İstanbul
Balıkesir	Kaynak	Isparta	Ün
Bursa	Uludağ	Kayseri	Erciyaş
Çorum	Çorumlu	Kars	Doğu
Denizli	İnanç	Konya	Konya
Diyarbakır	Karacadağ	Manisa	Gediz
Eminönü	Yeni Türk	Ordu	Ordu
Eskişehir	Halkevi	Samsun	19 Mayıs
Erzurum	Erzurum	Trabzon	İnan
Giresun	Aksu	Zonguldak	Kara Elmas

Evimiz Dili - Edebiyat şubesi tarafından çıkarılır.

Fiyatı 20 kuruştur.

MAHMUT ŞAKIROĞLU'DAN
ALINDI

İl Basımevi - Ordu

TÜRK TARİH KURUMU

Korum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/24/803909
DERGİLER ORDU : ORDU VİLÂYETİ HALKEVİ DERGİSİ 2-8
(1944-1946) Markası: MARKASIZ Bulunduğu Yer: SÜRELİ YAYIN
2-8 (1944-1946) Konusu: TÜRKÇE

